

سۇئال

سلام دىندا ۋاقىتلىق نىكاھ ئاتالغۇسى بارمۇ؟، مېنىڭ بىر دوستۇم فىروپىسور ئوبۇل قاسىم جورجىنىڭ كىتابىنى ئوقۇغاندا، ئۇ كىتابتىكى: "توي قىلغۇچى قىز-يىگىتلەر ۋاقىتلىق نىكاھ قىلسا بولىدۇ دېگەن قۇرلار تەسىر قىلىپتۇ (بۇنى ئىسلامدىكى ۋاقىتلىق نىكاھلىنىشنىڭ قانۇنلۇق ئاتالغۇسى دەپتۇ). ۋاقىتلىك نىكاھلىنىشنى چۈشەندۈرۈپ، ئايال مەلۇم بىر كىشى بىلەن قىسقا مۇددەتلىك نىكاھلانسا توغرا بولىدۇ، دەپتۇ. بۇ توغرىدا يەنى ۋاقىتلىق نىكاھلىنىش توغرىسىدا ماڭا تەپسىلى چۈشەنچە بەرگەن بولساڭلار؟ قايسى مەزھەب بۇ پىكىرنى كۈچلاندۈرىدۇ؟، بۇ توغرىدا قۇرئان-ھەدىستىن دەلىللەر بولسا بايان قىلىپ بەرسەڭلار؟.

تەپسىلى جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھ تائالاغا خاستۇر.

ۋاقىتلىق نىكاھلىنىش (نىكاھ مۇتئە): ئەرنىڭ مەلۇم بىر ئايال بىلەن مەلۇم مىقداردا پۇل-مال بېرىش بەدىلىگە مەلۇم مۇددەتكىچە نىكاھلىنىش دېگەنلىكتۇر.

نىكاھلىنىشتىكى ئەسلى-ئاساسى مەقسەت بولسا، تۇرمۇشنى داۋاملاشتۇرۇشتىن ئىبارەتتۇر. ۋاقىتلىق نىكاھ بولسا ئىسلامنىڭ دەسلەپكى ۋاقىتلىرىدا يولغا قويۇلغان بولۇپ، كىيىن مەزكۇر ھۆكۈم ئەمەلدىن قالدۇرۇلغان، شۇنداقلا ۋاقىتلىق نىكاھ (نىكاھ مۇتئە) تا قىيامەتكىچە ھارام قىلىندى.

ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ھەدىس بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: **پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام خەيبەر كۈنىدە: ۋاقىتلىق نىكاھتىن (نىكاھ مۇتئەدىن) ۋە ئۆي ئېشىكىنىڭ گۆشىنى يېيىشتىن چەكلىگەن.** [بۇخارى رىۋايىتى 3979-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 1407-ھەدىس].

رەبىئە ئىبنى سەبەر ئەلجۇھەنىي رىۋايەت قىلىدۇكى، ئۇنىڭ دادىسى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام بىلەن بىرگە بولغان بولۇپ، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: **ئى ئىنسانلار! مەن سىلەرگە ئاياللار بىلەن ۋاقىتلىق نىكاھلىنىشقا بۇرۇن رۇخسەت قىلغان ئىدىم، ھەقىقەتەن ئاللاھ تائالا بۇ ئىشنى قىيامەت كۈنىگىچە ھارام قىلدى. بۇ تۈردىكى نىكاھنى داۋاملاشتۇرۇۋاتقانلار بولسا، بۇنىڭدىن دەرھال قول ئۈزسۇن ۋە ئۇ ئاياللارغا بەرگەن نەرسىدىن ھېچ نەرسىنى قايتۇرۇۋالمىسۇن.** [مۇسلىم رىۋايىتى 1406-ھەدىس].

ئاللاھ تائالا نىكاھلىنىشى بولسا ئۆزىنىڭ ئىلاھى قۇدرىتىنى ئويلىنىدىغان ۋە پىكىر قىلىدىغان ئالامەتلەردىن قىلدى. ئاللاھ تائالا ئەر-ئاياللارنىڭ ئارىسىدا كۆيۈنۈش ۋە مۇھەببەت پەيدا قىلدى، ئايالنى ئەر ئۈچۈن ئارامگاھ قىلدى، ئەۋلاد قالدۇرۇشقا رىغبەتلەندۈردى. ئايالنى ئىددەت تۇتۇشقا بۇيرۇپ، مىراس ھەققى كاپالەتكە ئىگە قىلىندى. يۇقىرىقى ئىشلار چەكلەنگەن ۋاقىتلىق نىكاھتا (يەنى نىكاھ مۇتئەدە) تىپىلمايدۇ. (ئاللاھنىڭ بەزى نەرسىلەرنى چەكلەشتىكى ھېكمىتى بولسا؛ ئاللاھبىر نەرسىنى ئىنسانلارغا ھارام قىلسا، ئۇنىڭدىن ياخشىراق ۋە مەنپەئەتلىكراقىنى يولغا قويدۇ).

شەئە-راپىزلارنىڭ قارىشىدا خوتۇن كىشى ئايال ياكى دىدەك بولماستىن بەلكى ۋاقىتلىق مەنپەئەتلىنىدىغان تاۋار دەپ قارالغانچا، ئۇلارنىڭ قارىشىدا ئاياللار بىلەن ۋاقىتلىق نىكاھلىنىشى توغرا دەپ قارايدۇ. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **وَالَّذِينَ هُمْ لِأَرْوَاجِهِمْ حَافِظُونَ ، إِلَّا عَلَىٰ أَرْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ، فَمَنْ ابْتِغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ تەرجىمىسى: ئۇلار ئەۋرەتلىرىنى (ھارامدىن) ساقلىغۇچىلاردۇر. (يەنى ئەۋرەتلىرىنى) پەقەت خوتۇنلىرىدىن، چۆرىلىرىدىن باشقىلاردىن ساقلىغۇچىلاردۇر (بۇلار بىلەن يېقىنچىلىق قىلغۇچىلار مالاھەت قىلىنمايدۇ). بۇنىڭ سىرتىدىن (جىنسىي تەلەپنى قاندۇرۇشنى) تەلەپ قىلغۇچىلار ھەدىدىن ئاشقۇچىلاردۇر. [سۈرە مۇمنۇن 5-6-7-ئايەتلەر].**

شەئە-راپىزلار ۋاقىتلىق نىكاھنىڭ دۇرۇسلىقىنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن تۆۋەندىكىدەك توغرا بولمىغان دەلىللەرنى كەلتۈردى:

1- ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً تەرجىمىسى: قايسىكى ئاياللارنى (نىكاھلاپ ئېلىپ) پايدىلانساڭلار، ئۇلارغا (نىكاھ ۋاقتىدا) بېكىتىلگەن مەھرىلىرىنى بېرىڭلار. [سۈرە نىسا 24-ئايەتنىڭ بىرىقىسى].**

شەئەلەر يۇقىرىقى ئايەتنى چۈشەندۈرۈپ مۇنداق دەيدۇ: بۇ ئايەت ۋاقىتلىق نىكاھنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىگە دەلىل بولىدۇ، ئۇلار ئاللاھ تائالانىڭ ئاياللاردىن پايدىلانساڭلار دېگەن سۆزىنى ۋاقىتلىق نىكاھ دەپ بۇنىڭغا مەھرىنى بېرىڭلار دېگەن سۆزنى بىرگە كەلتۈرۈپ، ئاياللاردىن پايدىلانساڭلار دېگەن سۆز (نىكاھ مۇتئە) دېگەنلىك بولىدۇ، دەپ قارايدۇ.

ئۇلارنىڭ بۇ سۆزىگە بېرىلىدىغان رەددىيە: ئاللاھ تائالا بۇ سۆزنى زىكىر قىلىشتىن ئىلگىرى ئەرلەر ئۈچۈن نىكاھلىنىشى چەكلەنگەن ئاياللارنى بايان قىلدى، ئاندىن مۇشۇ ئايەتتە ئەرلەر ئۈچۈن ھالال-دۇرۇس بولىدىغان ئاياللارنى زىكىر قىلدى، نىكاھلاپ ئالغان ئايالغا تولىق مېھرى بېرىشىنى بۇيرىدى.

توي قىلىش لەززىتىنى بۇ جايدا مەنپەئەتلىنىش دەپ ئىپادىلىدى. ئەبۇ ھۈرەيرە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان ھەدىستىمۇ شۇنىڭ ئوخشىشى بايان قىلىنغان، پەيغەمبەرئەلەيھىسسالام مۇنداق دەيدۇ: **ئايال كىشى ئەگرى قوۋرىغىغا ئوخشايدۇ، ئەگەر ئۇنى تۈزلەيمەن دىسەڭ سۇندۇرۇۋىتىسەن، ئەگەر ئۇنىڭدىن شۇ بويىچە مەنپەئەتلەنسەڭ ئۇنىڭ بىلەن ئۇ قىڭغىر شەكىلدە مەنپەئەتلىنىسەن. [بۇخارى رىۋايىتى 4889-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 1468-ھەدىس].**

تولىق مېھرىنى بۇ جايدا ئۇجرەت دەپ ئىپادىلىدى، بۇنىڭدىن ۋاقىتلىق نىكاھ قىلىنغان ۋاقىتتا ئايالغا بېرىلىدىغان مال مەقسەت

قىلىنمايدۇ. قۇرئان كەرىمىدەمۇ ئاللاھ تائالا تويۇق مېھرىنى يەنە بىر جايدا ئۇچرە دەپ ئاتىدى. ئۇ بولسىمۇ ئاللاھ تائالانىڭ: **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ تَرَجِمَسَى: نى پەيغەمبەر! ساڭا بىز سەن مەھرىلىرىنى بەرگەن ئاياللىرىڭنى، ئاللاھ ساڭا غەنىمەت قىلىپ بەرگەن، ئەسىر چۈشكەن ئاياللاردىن ئۆزۈڭ مالنى بولغانلارنى ھالال قىلدۇق.** [سۈرە ئەھزاب 50-ئايەت]. بۇ ئايەتتىمۇ ۋاقىتلىق نىكاھنى دۇرۇس دەيدىغانغا بىرەر دەلىل ياكى ئۇنى كۈچلاندۈرىدىغانغا ھېچقانداق دەلىل يوق.

ئەگەر بىز ئايەتنى ۋاقىتلىق نىكاھنىڭ دۇرۇسلىقىنى ئىسپاتلاشقا دەلىل قىلساقمۇ ئەمما سەھىھ ھەدىستە بېكىتىلگىنى بويىچە ۋاقىتلىق نىكاھقىيامەت كۈنىگىچە چەكلەنگەن (يەنى ھارام قىلىنغان).

2-بەزى ساھابىلاردىن بولۇپمۇ ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن ۋاقىتلىق نىكاھنىڭ دۇرۇسلىقى توغرىسىدا دەلىل بايان قىلىدۇ.

ئۇلارنىڭ بۇ سۆزىگە بېرىلىدىغان رەددىيە: بۇ ئۆز نەپسى-خاھىشىغا ئەگىشىدىغان راپىزىلار ئۇلار پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ ساھابىلىرىنى كاپىرغا چىقىرىدۇ، ئاندىن ئۇلار بۇ جايدا ۋە باشقا جايلاردا ساھابىلارنىڭ ئىشلىرىنى دەلىل كەلتۈرىدۇ.

ۋاقىتلىق نىكاھنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىغان كىشىگە ئۇنىڭ قىيامەتكىچە چەكلەنگەنلىكى يەنى ھارام ئىكەنلىكى توغرىسىدىكى دەلىل يەتمىگەن. ساھابىلاردىن ئەلى ئىبنى ئەبۇ تالىب ۋە ئابدۇللاھ ئىبنى زۇبەير رەزىيەللاھۇ ئەنھۇلار ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ۋاقىتلىق نىكاھنى دۇرۇس دېگەن قارىشىغا رەددىيە بەرگەن.

ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ ئاياللار بىلەن ۋاقىتلىق نىكاھلىنىش مەسىلىسىدە كەڭرى يول تۇتقانلىقىنى ئاڭلىغاندا، ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇغا مۇنداق دەيدۇ: **ئى ئىبنى ئابباس! ئالدىرىمىسلا، پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام خەبەر كۈندە: ۋاقىتلىق نىكاھتىن (نىكاھ مۇتئەدىن) ۋە ئۆي ئېشىكىنىڭ گۆشىنى بېيىشتىن چەكلىگەن.** [بۇخارى رىۋايىتى 3979-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 1407-ھەدىس].

بۇ ھەقتە تېخىمۇ كۆپرەك مەلۇماتقا ئېرىشىش ئۈچۈن [2377](#) نومۇرلۇق سوئاللارنىڭ جاۋابىغا مۇراجىئەت قىلىنسۇن.

ئاللاھ ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.